

ប្រាសាទ ព្រះបន្ទី ព្រះសិវ ព្រះសុខ
 វិទ្យាស្ថានសុខាភិបាលព្រះបរមរាជវាំង

ការវិវត្តការងារ

ក៏ដូចជា ការងារ ផ្សេងៗទៀត

ដែលយើងបាន

អប់រំគ្នា

សុភិក្ខុសិវតោ (សុភិក្ខុសិវតោ ភិក្ខុ)

សុភិក្ខុសិវតោ

“ทาน”

รู้ความหมายจึงให้เป็น

ทาน แปลว่า **การให้** เป็นหลักธรรมที่เรามักจะได้ยินได้ฟังและได้ปฏิบัติกันบ่อยที่สุด เพราะไม่ว่าจะไปที่ไหนๆ ก็จะมีคนชักชวนให้ทำบุญทำทานกันอยู่เสมอ และเมื่อพูดถึงการให้ก็สื่อความหมายถึงว่าต้องมีผู้รับด้วย

แต่...ยังมีการให้อีกประเภทหนึ่ง **ไม่ต้องมีตัวผู้ให้และไม่ต้องมีผู้รับ** เป็นการให้ที่ไม่ต้องเสียเงินสักสตางค์เดียว แต่มีอานิสงส์อันยิ่งใหญ่ที่นำไปสู่นิพพานได้ รายละเอียดและวิธีปฏิบัติเป็นเช่นไรมีคำตอบในหนังสือเล่มนี้

หนังสือ **การให้ทานที่ไม่ต้องเสียเงิน** แล้วยังได้นิพพาน เล่มนี้เป็นผลงานของ**พระเดชพระคุณพระธรรมโกศาจารย์** หรือ **หลวงพ่อพุทธทาสภิกขุ** แห่งสวนโมกขพลาราม อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยพระเดชพระคุณได้อธิบายความหมายและจุดประสงค์ของทานไว้อย่างครบครัน โดยเฉพาะ **“สุญญตาทาน”** ที่เป็นจุดประสงค์หลักของหนังสือเล่มนี้ ท่านอธิบายว่า

“สุญญตาทาน คือ เรื่องบริจาคตัวกูของกู หรือความเห็นแก่ตัวออกไปเสียให้หมด จิตที่ไม่เห็นแก่ตัว อันไม่ใช่ตัวกู ไม่ใช่ของกู เป็นจิตบริสุทธิ์ที่ไม่ได้ถูกยึดถือไว้ด้วยอุปาทาน พระพุทธเจ้าถือว่าจะไม่เกิดทุกข์ซึ่งก็คือนิพพาน”

สำนักพิมพ์เสียงธรรม เพียรเพื่อพุทธศาสนา โดยผู้รวบรวมได้นำต้นฉบับของพระเดชพระคุณมาจัดพิมพ์ใหม่ มีการจัดหัวข้อเพิ่มเติมเพื่อความสะดวกของผู้อ่าน เพิ่มคำการ์ตูนพร้อมภาพประกอบที่ฝายศิลป์วาดขึ้นใหม่เพื่อเสริมสาระให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายขึ้น รวมถึงเพื่อเพิ่มนิสัยรักการอ่านให้เกิดทั้งแก่เด็กและผู้ใหญ่ เรียกว่า **เด็กอ่านได้ ผู้ใหญ่อ่านดี** จึงขอร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการเผยแผ่ธรรมเป็นทาน อันเป็นหลักของทานประเภทหนึ่งในหนังสือเล่มนี้ด้วยมุ่งหวังว่า เมื่อท่านได้อ่านบทความปาฐกถาธรรมของพระเดชพระคุณหลวงพ่อพุทธทาสภิกขุแล้ว จักพัฒนาตนได้ระดับขั้นสู่การให้ขั้นสูงสุด จนหลุดพ้นจากความยึดมั่นในความเป็นตัวกู ของกู ในกาลต่อไป

ไพธอนส์ ภาณี (น.ร.เอก, ป.ร.ร, พ.ร.บ., น.บ.) รวบรวมในพระเมตตาจารย์ สำนักพิมพ์เสียงธรรม เพียรเพื่อพุทธศาสนา
บรรณาธิการ : ศิวดีฉิณี พันธุ์ศักดิ์ ภาพประกอบ : สมควร กองศิลา
ออกแบบปก : อรุณี คำทองเมือง ศิลปกรรม : อรุณี จิตงาม, อรุณี คำทองเมือง

การให้ทานที่ไม่ต้องเสียเงิน แล้วยังได้นิพพาน

วันนี้จะพูดเรื่องเกี่ยวกับการให้ทานที่มีในพระบาลีต่างๆ ให้หมดทุกเรื่อง เพื่อส่งเสริมให้รู้ตงหน้าไปถึงพระนิพพานโดยเร็ว โดยปกติทั่วไปเขาถือกันว่า

เรื่องการให้ทานนี้เป็นเรื่องดีนะ คือ เป็นเพียงบันไดไปสู่สวรรค์

นั่นมันหมายถึงการให้ทานอย่างเด็กๆ เพราะการให้ทานชนิดที่จะเวียนว่ายไปในวัฏสงสารก็มีอยู่

ฉะนั้น **ถ้าใครให้ทานเป็น ผลของทานก็จะทำให้ผู้นั้นไม่เวียนว่ายอยู่ในวัฏสงสาร**

ถ้าเอาเรื่องการให้ทานทั้งหมดมารวมกันเข้าแล้ว ก็แบ่งทานได้เป็น ๒ ชนิด อีกตามเคย คือ **ทานชนิดที่ต้องมีผู้รับ** และ **ทานที่ไม่ต้องมีใครมารับ**

ทานที่ให้แล้วจะเวียนว่ายไปในวัฏสงสารนั้น เป็นพวกทานชนิดที่ต้องเสียเงินและต้องมีผู้รับทั้งนั้น

ส่วนทานที่ให้แล้วจะออกไปนอกวัฏสงสารนั้น ไม่เสียเงินและไม่ต้องมีผู้รับ

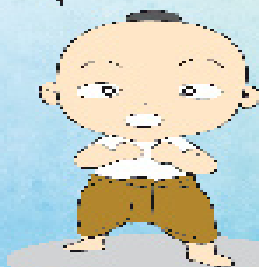
ทานซึ่งต้องมีผู้รับ ก็คือ

๑. **วัตถุทาน** (ให้วัตถุสิ่งของ)
๒. **อภิชทาน** (ให้อภัยโทษ)
- และ ๓. **ธรรมทาน** (ให้ธรรมะ)

นี่เป็นการให้ทาน
ที่เราคุ้นเคยกัน
มีผู้ให้ ก็มีผู้รับ

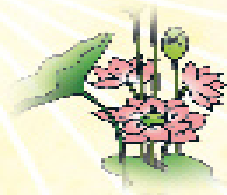
ฉันบริจาค
"ความผิดพลาด"
ให้ออกไป

เธอก็จะโล่งอกสบาย
ไร้ไร้อารมณ์ผูกใจเธอ

ส่วนประเภทที่ไม่ต้องเสียเงิน
และไม่ต้องมีคนอื่นมารับนั้น
จะขอเรียกเขาเองว่า **สัพพัญญุตาทาน**
ซึ่งทำให้ไม่เวียนว่ายไปในวัฏสงสารอีกต่อไป
(ดูคำอธิบายหน้า ๘)

เหตุที่ให้วัตถุทาน

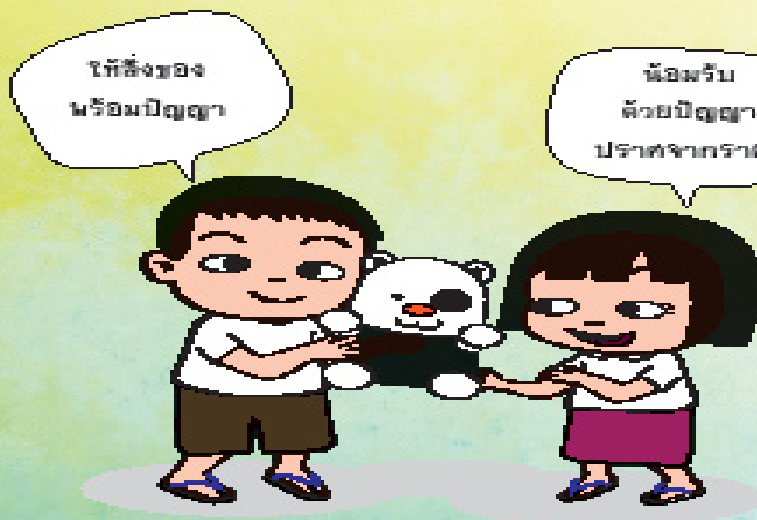
เหตุที่ให้ วัตถุทาน ก็มีอยู่ ๔ อย่าง คือ

๑. ให้เพราะสงสาร
๒. ให้เพราะเลื่อมใสในผู้ปฏิบัติ
๓. ให้เพื่อบูชาคุณของผู้มีคุณ
๔. ให้เพื่อไว้หน้าบุญคุณ

การให้วัตถุทาน ก็ต้องเลือกผู้รับที่สมควรจริงๆ อย่าให้ทานนั้นมันไปได้แก่คนชั่ว **แล้วต้องให้ไปด้วยเจตนาบริสุทธิ์** ไม่ใช่เพื่อตักเบียดคนอื่นเพื่อเอามาเป็นพรรคพวก แล้วก็แสวงหาประโยชน์ร่วมกัน อย่างนี้เจตนาไม่บริสุทธิ์

การให้ก็ต้องเกิดจากการพอใจจริงๆ เมื่อให้เสร็จแล้วก็ยังอึดมอกอึดใจ เวลาที่จะให้ก็ต้องเลือกให้มันเหมาะสม รวมความว่า

ต้องเลือกสิ่งของ
ต้องเลือกเวลา
เลือกสถานการณ์
เลือกบุคคล
เลือกประโยชน์ที่เขาจะได้

ดังพระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า

“เลือกเฟ้นเสียก่อนแล้วจึงให้ทาน นี่พระสุคต* สรรเสริญ”

* อ่านว่า **สุ-คต** เป็นบทหนึ่งของพุทธคุณ ๔ ในที่นี้ใช้เรียกแทนพระนามของพระพุทธเจ้า

ข้อควรระวังในการให้วัตถุทาน

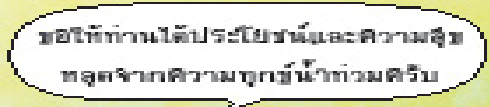
ทั้งนี้ ขอเตือนว่า ระวังให้ดี คือ การให้วัตถุทานนี้มันเป็นไปได้เพื่อเพิ่มกิเลสก็มี ไม่เป็นไปได้เพื่อเพิ่มกิเลสก็มี มันอยู่ที่เจตนาหากำไรหรือไม่

ถ้าทำบุญบาทหนึ่งโดยหวังจะได้ปริมาณหลังหนึ่ง
อย่างนี้เป็นการค้ากำไรเกินควร
เป็นการให้ทานชนิดที่เป็นไปเพื่อกิเลส
คือ เพิ่มความเห็นแก่ตัวให้มากขึ้น
มีอุปาทานยึดถือมากขึ้น
แล้วก็จะมีความทุกข์มากขึ้น
ความทุกข์มากขึ้น เพราะความยึดถือนั้นๆ

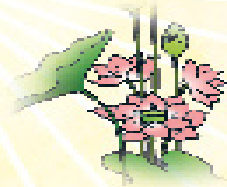
ส่วนทานที่ไม่เป็นไปเพื่อกิเลสนั้น

คือ ให้ไปเพื่อทำลายความยึดมั่นถือมั่น
ทำลายความตรรกะ
ทำลายความเห็นแก่ตัวให้หมดไป
เช่น บริจาคไปโดยคิดว่า
จงไปเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นเถิด
เราไม่ต้องการอะไรตอบแทน
เพราะฉะนั้น มันจึงเป็นไปเพื่อนิพพาน
หรือการดับกิเลส

แต่ถึงกระนั้นก็อย่าให้อย่างหลับหูหลับตา
เพราะมันจะทำให้มีคนขี้เกียจมากขึ้น
มีคนเอาเปรียบมากขึ้น
ทำให้มีอสังขีในพระพุทธศาสนามากขึ้น

จึงต้องระวังในการให้วัตถุทาน

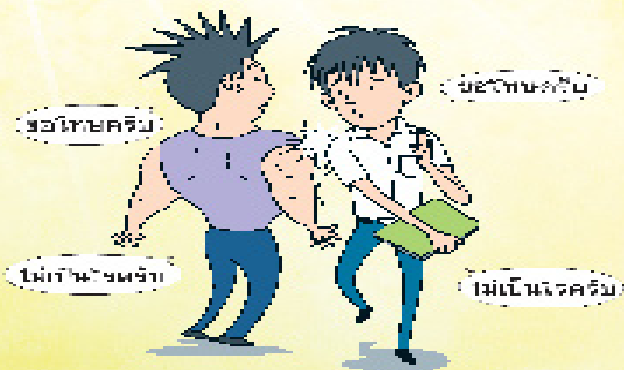

อภัยทาน สูงกว่าวัตถุทาน

อภัยทาน
อภัย

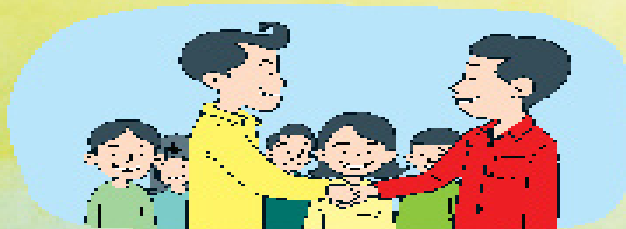
หมายถึง
นี่แปลว่า **ให้อภัย**
ไม่ต้องกลัว เจ้าน

๑. ให้อภัยโทษ

๒. ยอมรับการขมาโทษ

๓. การไม่เบียดเบียน ไม่ประทุษร้ายใครทางร่างกาย และทางน้ำใจ

๔. หรือแม้แต่จิตใจอยู่เป็นปกติ

อภัยทานนั้น

ไม่ต้องลงทุนสักสตางค์เดียว
ถ้าเราสร้างโบสถ์หลังหนึ่งก็ต้อง
เสียหลายแสนบาท

**แต่ให้อภัยทานนี้ไม่ต้องเสียสตางค์
แล้วยังจะมีผลสูงกว่าเสียด้วย
เพราะมันทำยากกว่าที่จะให้วัตถุ
มันเป็นเรื่องจิตใจสูงมากขึ้นไปอีก**

**ถ้ามนุษย์มีการให้อภัยทาน ซึ่งกันและกัน
การเบียดเบียนกันหรือสงครามก็จะไม่เกิดขึ้นในโลก**

ธรรมทาน คือ ให้ความรู้ที่ทำให้พ้นทุกข์

ธรรมทาน คือ ให้ธรรมเป็นทาน หมายถึงความรู้ที่จะทำให้พ้นทุกข์ได้ ไม่ค่อยเป็นไปเพื่อกิเลส นอกจากทำไปเพื่อความโอ้อวดอยากดัง หรือหวังประโยชน์ตอบแทน ธรรมทานนี้ทำโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ได้ เช่น

ธรรมทานโดยตรง

ธรรมทานโดยอ้อม

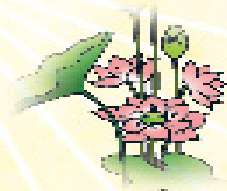
อาตมากำลังอธิบายธรรมะอยู่อย่างนี้ ก็เรียกว่าให้**ธรรมทานโดยตรง** ส่วนผู้ที่ร่วมพิมพ์หรือสนับสนุนการพิมพ์หนังสือธรรมะ รองอาตมาให้มีนพพรพาส ก็เป็นผู้ให้**ธรรมทานโดยอ้อม** แต่ก็ถือเป็นบุญเท่ากัน เพราะมีเจตนาเป็นกุศลอย่างเดียวกัน เป็นการเผยแพร่ธรรมะอย่างเดียวกัน

ไอ้โง่ รู้ว่ายายาไม่ตี แล้วยังถือเงิน เล่นเข้าปอก

แม้คำตำหนิให้เพื่อนมนุษย์เป็นคนดีมีศีลธรรม หลุดจากความโลภ โกรธ หลงจงมลาย หรือให้หมดความเห็นแก่ตัว ก็เป็นธรรมทานเหมือนกัน

พระพุทธเจ้าตรัสเองว่า ให้ทุกคนถือว่า คำตำหนิด้วยเจตนาเช่นนี้ เป็นการจีจุมทรัพย์ อันมีค่าอย่างยิ่ง เพราะฉะนั้น คำตำหนินี้จึงเป็นธรรมทาน ถ้าเราไม่ได้อาศัยธรรมทานชนิดนี้ เราคงเหลวไหลกว่านี้ คนชั่วในบ้านเมืองจะมีมากกว่านี้

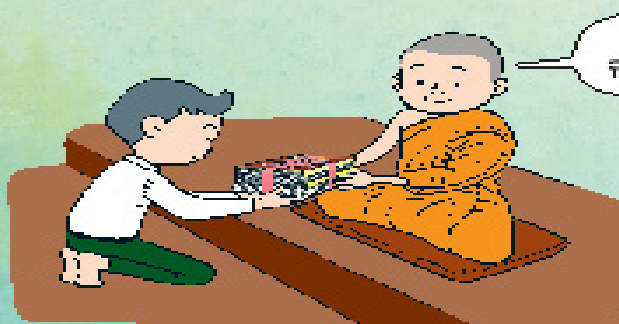

ให้นิพพานเป็นทาน

ที่นี่ อยากจะแถมทานอีกอย่างหนึ่ง คือ **ให้นิพพานเป็นทาน** หลายคนชอบพูดว่า ท่านพุทธทาสนั่น ชอบว่าเอาเอง พูดเอาเอง ไม่ใช่เรื่องจริง ไม่ใช่เรื่องมีในคัมภีร์ ฉะนั้น จึงขอยืนยันว่า ไม่ใช่พูดเอาเอง มันอยู่ในคัมภีร์ แต่เรียกชื่อ ไม่เหมือนกัน **ให้นิพพานเป็นทาน** ก็คือการทำให้คนได้ชิมรสของ **พระนิพพาน** คือ **ความสงบ ความเย็นใจ**

อย่างว่าสวนโมกข์นี้ได้จัดอะไรไว้หลายๆ อย่าง พอใครมาสวนโมกข์แล้วก็เย็นอกเย็นใจ เพราะมันลืมเรื่องตัวกูของกู จิตมันเกิดว่าง มันเลยสงบเย็น นี่คือตัวอย่างของการชิมรสพระนิพพาน ถึงจะไม่ใช่นิพพานแท้ นิพพานอวาร นิพพานตลอดกาล แต่ก็รสชาติอย่างเดียวกัน คือเย็นใจสบายใจอย่างบอกไม่ถูก

ดีมาก อนุโมทนาแก่โยม
ที่ถวายสิ่งมทานด้วยหนังสือธรรมะ

พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า
"สพฺพทานํ ธมฺมทานํ ชินาติ"
ในบรรดาทานทั้งหลายนั้น
ธรรมทานชั้นทานทั้งหลายทั้งปวง

นี่ ! พระพุทธเจ้าท่านสรรเสริญธรรมทานที่เป็นธรรมะจริง และดับทุกข์ได้มากกว่าทานประเภทอื่นๆ

สุญญตาทาน ให้ความว่างเป็นทาน

สำหรับทานที่ไม่ต้องมีผู้รับ และไม่ต้องเสียเงินนั้น จะต้องวินิจฉัยด้วยคำบางคำกันเป็นพิเศษเสียก่อน คือ

คำว่า **ทาน** แปลว่า **ให้**
คำว่า **บริจาค** แปลว่า **สละออกไปรอบด้าน**
ปณินิสัคค- แปลว่า **สลัดคืน หรือให้คืน**
เข้าใจคำ ๓ คำนี้แล้ว จะเข้าใจเรื่องสุญญตาทานได้

สุญญตาทาน นี้ อาตมาตั้งชื่อเอาเอง จะหาชื่ออย่างนี้ไม่พบในพระไตรปิฎก แต่เรื่องราวนั้นมีเยอะแยะไปหมด คือ **เรื่องบริจาคตัวกูของกู หรือความเห็นแก่ตัวออกไปเสียให้หมด**

ทานนี้ **ไม่ต้องมีผู้รับ ไม่ต้องรู้สึกที่ตัวเราผู้ให้** คือ ถ้าทำได้จริง ทำได้ถึงที่สุด ก็จะไม่มิตัวกูผู้ให้ทาน

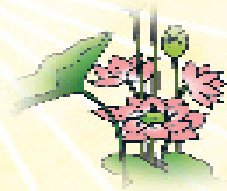
ถ้าถามว่าเอาอะไรให้ ก็ตอบว่าเอา **"ตัวกู"** นั่นแหละให้ คือ **บริจาคอุปาทานความยึดมั่นถือมั่นว่า นี่เป็นตัวกู นี่เป็นของกูให้หมดไป แล้วมันจะเหลือแต่ความว่าง**

อะไรๆ มันก็ไม่ใช้ของเรา
จงปล่อยวาง
ลดความเป็นเจ้าของลงบ้าง

คือเหลือแต่จิตที่ประกอบอยู่ด้วยสติปัญญา จิตที่ไม่เห็นแก่ตัว อันไม่ใช่ตัวกู ไม่ใช่ของกู แต่เป็นจิตบริสุทธิ์ หรือเบญจขันธ์บริสุทธิ์ ที่ไม่ได้ถูกยึดถือไว้ด้วยอุปาทาน ซึ่งพระพุทธเจ้าถือว่าจะไม่เกิดทุกข์เลย ซึ่งก็คือ **"นิพพาน"** นั่นเอง

- อ่านว่า ปะ-ติ-นิค-ฉัจ-คะ

อุญฺญตาทาน คือการละตัวกู

คำว่า **บริจาค** นี้
มันต้องสลขออกไปหมด
มันจึงจะเป็นบริจาค
ใครบริจาคแล้วยังหวังสิ่งตอบแทน
อย่างนั้นมันไม่ใช่บริจาค
มันเป็นการลงทุนค้าขายหากำไร
เป็นบริจาคที่คดโกง
การบริจาคนี้
มันต้องทำด้วยความสุจริตใจจึงจะได้บุญ

อนึ่ง ต้องศึกษาธรรมะในขั้นแรกอีกข้อหนึ่งว่า ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นของ
ธรรมชาติ และธรรมชาตินี้ไม่ใช่ตัวตนของใคร ธรรมชาตินั้นปรุงแต่งกันอยู่ตาม
ธรรมชาติ มีบาลีว่า

“สุทธธมฺมํ สมุปฺปนฺนํ” เป็นธรรมชาติเกิดขึ้นล้วนๆ
“สุทฺธสงฺขารํ สมุตฺตํ” เป็นการสืบต่อของธรรมชาติล้วนๆ

ฉะนั้น ก้อนดิน ก้อนหิน ต้นไม้ เลือดเนื้อ ร่างกาย ชีวิตจิตใจของเรา
จึงเป็นการเกิดขึ้น เป็นการปรุงแต่งขึ้นของธรรมชาติล้วน มันจึงไม่เป็นอะไร
ของใคร

แต่จิตมันโง่ไปยึดถือว่า
เป็นตัวตนของตน คือ
ความโง่ที่แสนจะโง่
เกิดขึ้นแล้วในใจ
แล้วก็ไม่รู้ว่าเป็นความโง่
คิดว่าเป็นความจริง

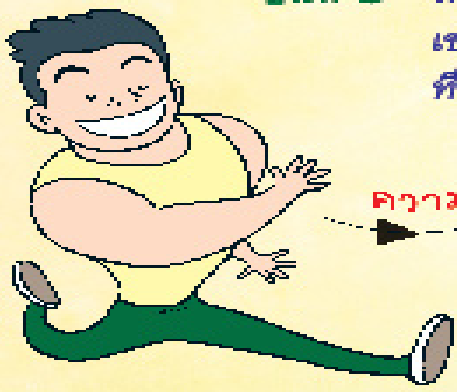
ดังนั้น ความยึดมั่นว่าเป็นตัวกูของกูมันก็เกิดขึ้นในใจ เห็นว่าร่างกาย
กับจิตใจนั้นเป็นตัวกู แล้วก็ยังมีอะไรๆ เป็นของกูไปหมด ฉะนั้น **เราจะต้องตัด
สละคืนให้ธรรมชาติเป็นลำดับๆ** ไป

วิธีการให้บุญอุทาน

สละ

วันที่ ๑ สละ มาณ=กิริยา อย่างหายๆ
เช่น ความถือถือวัน ความจองทองทองชน
ที่ไม่ยอมใคร ทั้งๆ ที่ตัวผิด

ความถือถือวัน

ความจองทองทองชน

สละ

วันที่ ๒ สละความเห็นว่ามีอะไร
เป็นของตัวเอง ซึ่งเรียกว่า อิตถนียา
กล่าวคือ ความเห็นแก่ตัว นั้นเอง

ความเห็นแก่ตัว

สละ

วันที่ ๗ กิเลส อัสสมิมานะ* หรือ อิตตา คือ ตัวกูนั้นเอง สิ่งที่เราเรียกว่าอิตตานั้น เป็นแกนกลางของกิเลส ของความเห็นแก่ตัว หรือของความรู้สึกที่ผิดๆ ทั้งหมด

ถ้าสามารถละอิตตาหรือตัวกูเสียได้ มันก็เป็นนิพพาน เพราะนิพพาน คือความว่างจากตัวกู ว่างจากกิเลส ว่างจากทุกข์ ว่างจากความวุ่นเวียน ว่างจากต้นเหตุอุปาทาน มันจึงเป็นความสงบสุขที่เยือกเย็น เวลาที่ใจของเราสงบ เพราะไม่ถูกปรุงแต่งด้วยอารมณ์เลย นั่นแหละเป็นตัวอย่างของนิพพาน อย่างนี้ เรียกว่า **สุญญตญาณ**

สละ

วันที่ ๘ ประการสุดท้ายคือ สละนิพพานออกไปเสียอีกทีหนึ่ง ไม่ถือว่านิพพานเป็นของกู เป็นเพียงความว่างอย่างยิ่งของอารมณ์เท่านั้น

* อ่านว่า อัด-สะ-มิ-มานะ

สุญญตาทาน ไม่เสียเงินและยังได้นิพพาน

ถ้าใครทำได้แบบนี้ ก็ไม่ต้องไปสนใจเรื่องศีล เรื่องสมาธิ เรื่องปัญญา ก็ได้ เพราะมันเป็นศีล เป็นสมาธิ เป็นปัญญาอยู่หมดแล้วในการให้ทานแบบนี้ การปฏิบัติธรรมมันก็หมดกันแค่นั้นเพราะมันได้นิพพานแล้ว

ดังนั้น ที่อาตมาอธิบายนี้ จริงหรือไม่จริงก็ลองไปคิดดู มันลัดที่สุดหรือไม่ลัด อาตมาว่าเอาเอง หรือพระพุทธเจ้าท่านว่า เพราะพระพุทธเจ้าท่านยืนยันเองว่า

**“เรื่องที่มีมันเนื่องด้วยสุญญทานั้นแหละ
คือเรื่องที่ได้บุญ นอกจากนั้นไม่ได้บุญ”**

(เบ เต สุตตันตา = สุตตันตยทั้งหลายเหล่าใด

ตถาคคภาสิตะ = อันตถาคคบัญญัติแล้ว

คัมภีรา = ลีคซึ่ง

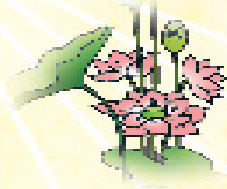
คัมภีรัตธา = มีเนื้อความอันลีคซึ่ง

โลกุตตรา = เหนือโลก

สุญญตปปฏิสังขตธา = คือเรื่องทีเนื่องด้วยสุญญตา)

ถ้าใครไม่อยากจะทำอะไรมาก
ไม่อยากจะเสียเงิน
ไม่อยากจะยุ่งยาก
ก็ขอให้ทานอย่างที่ว่านี้เถิด
แล้วยังได้นิพพาน
และไม่มีทาง
ที่จะถูกใครเขาหลอกเอาด้วย

พระพุทธเจ้าให้ละเหยื่อของโลก

ที่นี่ มีพุทธภาษิตบทหนึ่งว่า

อจุเจนนติ กาลา ตรยนติ รตติโย

แปลว่า *เวลาย่อมสว่างไป วันและคืนย่อมสว่างไป
ชั้นแห่งวัยย่อมลุล่วงลำดับไป*

กาโล มสตี ภูตานิ สพฺพาเนว สหตุตฺตา

แปลว่า *เวลาย่อมกินซึ่งสรรพสัตว์พร้อมทั้งตัวมันเอง*

เอตี ภัย มรณฺ เปกฺขมาโน

อตฺต โลกาภิสี ปชฺเห สนฺติเปกฺโข

แปลว่า *เมื่อพิจารณาเห็นภัยในความตายเช่นนี้แล้ว
พึงหวังความสงบละเหยื่อในโลกนี้เสีย*

นี่เป็นคำเตือนของพระพุทธเจ้า

ส่วนปุถุชนธรรมดาสามัญ แม้พวกเทวดา (คนมีเงิน) กลับแนะนำว่า
เมื่อมองเห็นภัยในความตายแล้ว ควรรีบกระทำบุญอันจะนำสุขมาให้

พระพุทธเจ้าแย้งว่า

“เรายังไม่ถือว่าการกล่าวอย่างนั้น

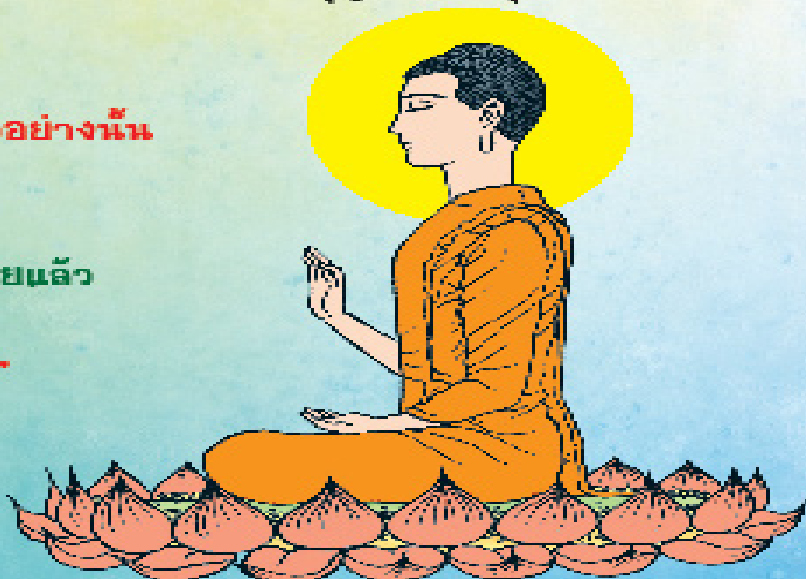
เป็นการกล่าวที่ถูกต้อง

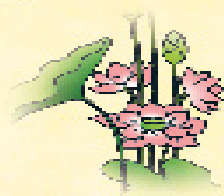
แต่เรากล่าวว่า

เมื่อยังเห็นภัยในความตายแล้ว

พึงหวังความสงบ

โดยละเหยื่อในโลกนี้เสีย”

บุญ คือเหยื่อล่อ ยิ่งกว่าเหยื่อล่ออย่างอื่น

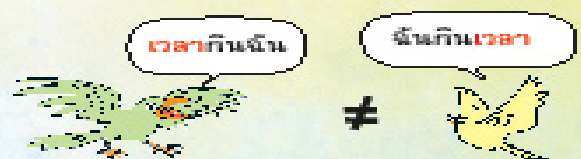
สิ่งที่เรียกว่า **บุญ** ก็ยังจัดไว้ในพวกที่เป็นเหยื่อในโลก เพราะเป็นเครื่องล่อให้บุคคลหลงใหลพอใจด้วยดีดעה หรือความต้องการที่จะไปเกิดในสุคติ หวังความสุขสนุกสนาน หรือสบายอย่างนั้นอย่างนี้

**ในบรรดาสิ่งเครื่องล่อใจทั้งหลาย
ย่อมไม่มีอะไรล่อใจผู้คนที่หลงใหลมัวเมายิ่งไปกว่าบุญ**

ดังนั้น ผู้ที่ทำอะไรๆ เพื่อหวังเอาบุญนั้น ควรพิจารณาเรื่องบุญกันเสียใหม่ให้ดีๆ เพราะพระพุทธเจ้าท่านกล่าวว่

**ผู้ใด ก้าวจัดความอยากเสียได้
ผู้นั้น ย่อมกินซึ่งเวลา แทนที่จะถูกเวลากัดกิน**

ข้อนี้ เป็นธรรมะในขั้นที่เป็นเครื่องทำให้เราออกไปจากวัฏฏะ การเวียนว่ายตายเกิด หรือนำขึ้นสู่ภาวะเรียกว่าอยู่เหนือโลก โดยประการทั้งปวง

ที่ว่า**เวลา**ครอบงำหรือกัดกินคนนั้น หมายความว่า

เวลาเป็นเครื่องทำให้สัตว์
เดือดร้อนทนทุกข์ทรมาน
เมื่อยังไม่ได้สิ่งที่ตนต้องการ
ก็ร้อนใจเหมือนกับตกนรก
ครั้นได้มาแล้วก็กลัวจะวิบัติพลัดพรากไป
และในที่สุดก็วิบัติพลัดพรากไปจริงๆ
เพราะอำนาจของ**เวลา**
แล้วก็เกิดความทุกข์ขึ้นมาอีก